

Psychisch in de knel

Probleemgedrag dat bij een bepaalde ontwikkelingsfase behoort, gaat meestal weer over. Er zijn echter ook kinderen die dit gedrag niet te boven komen. We spreken dan van psychische, psychosociale of psychiatrische problemen, die vaak lang kunnen duren en professionele hulp nodig maken.

Tekst: Drs. M.C. Klein-van Doorn • Illustratie: Dagmar Stam

ons hoofd af. Wel kunnen psychische problemen lichamelijke klachten tot gevolg hebben.

♦ Ook psychosociale problemen spelen zich af in ons hoofd. Ook dan zijn we niet in balans, maar de problemen worden veroorzaakt door onze sociale omgeving of hebben grote invloed op onze sociale contacten en het omgaan met anderen. Lichamelijke klachten kunnen het gevolg zijn, maar in principe zijn er geen lichamelijke oorzaken.

♦ Psychiatrische problemen zijn zowel lichamelijk als geestelijk. Een verstoring in de informatieverwerking door onze hersencellen, of in de balans van stoffen in de hersenen die boodschappen aan de hersencellen overbrengen, leidt tot psychische nood. Zo heeft iemand die depressief is een tekort aan...

Lichamelijke óorzaken kunnen met medicijnen worden behandeld. Een psychiater is dan ook altijd arts. Gaat het om lichamelijke gevolgen, dan kunnen medicijnen alleen dienen als symptoombestrijding.

Uitingsvormen

Waar moeten we aan denken bij ernstige problemen? Wat zien we dan?

♦ Jonge kinderen: verlatingsangst,

Of we met blijvend probleemgedrag te maken hebben, hangt af van verschillende factoren:

- Wanneer doet het gedrag zich voor (in welke situaties)?
- Hoe lang duurt het al?
- Welke gevolgen heeft het voor het functioneren van het kind?

Ernstig probleemgedrag...

- zie je thuis, op school en in sociale contacten naar voren komen.
- duurt al minimaal 6 maanden.
- belemmert gezond functioneren van het kind thuis.
- geeft bij het kind het gevoel te lijden.

Termen

Waar staan de termen psychisch, psychosociaal en psychiatrisch voor? Vaak worden deze woorden door elkaar gebruikt en is niet duidelijk wat er precies bedoeld wordt.

♦ Psychische problemen zijn zorgen rond ons psychisch functioneren en ons geestelijk welbevinden. Je zou kunnen zeggen dat je niet lekker in je vel zit. We voelen ons niet zo evenwichtig als zou moeten. Draagkracht en draaglast zijn niet in evenwicht. Concreet: overspannenheid, burn-out, langdurig tobben, angst enzovoort. In de meeste gevallen zijn er geen lichamelijke oorzaken. De zorgen spelen zich in

eetproblemen, ernstige driftbuien, angst om fouten te maken, te lief zijn, te veel nadruk leggen op leren, schoolziek, fobieën en kinderdepressies.

♦ Pubers: identiteitsproblemen, alcohol- en drugsmisbruik, depressies, psychosen en anorexia (eetproblemen).

Oorzaken

Er worden twee soorten onderscheiden:

- oorzaken in aanleg.
- oorzaken die te maken hebben met opvoeding en ervaringen.

In de eerste categorie spelen intelligentie en snelheid van denken een rol. Wanneer beide lager dan

gemiddeld uitvallen, is de kans op probleemgedrag groter. Daarnaast speelt gevoeligheid mee: het ene kind kan gemakkelijker met stress en problemen omgaan dan het andere. Deze gevoeligheid maakt kinderen extra kwetsbaar. Groei en ontwikkeling kunnen op kwetsbare kinderen een extra nadelige invloed uitoefenen en de kans op ongewenst gedrag vergroten. Ook creativiteit of juist het gebrek daaraan is een belangrijke factor. Kinderen die niet snel andere mogelijkheden zien, raken eerder uit balans.

In de tweede categorie draait het om kennis. Door kennis leren we dingen begrijpen en krijgen we de situatie onder controle. Wanneer sociale vaardigheden goed ontwik-

keld zijn, lossen kinderen in het relationele vlak problemen gemakkelijker op en ondervinden ze sneller steun.

Hulp vragen

Vaak zorgt een combinatie van de genoemde factoren voor verstoring van de balans tussen draagkracht en draaglast. Probleemgedrag dat daardoor ontstaat, kan een grote druk op het gezin leggen en vereist altijd professionele hulp. Bekijk de situatie altijd vanuit het kind: zijn lijden (bewust of onbewust) is vaak groter dan onze last. Heeft u in uw gezin te maken met ernstige problemen, stel dan de predikant of een ouderling op de hoogte. Soms komen vragen op ons af over Gods weg met ons en onze kinderen en de toekomst van onze kinderen. Daarin kunnen zij steun en raad geven.

